

Zápis z jednání Pracovní skupiny pro národnostně menšinové vysílání ze dne 22. května 2019

Jednání se uskutečnilo dne 22. května 2019 (10:00 – 13:00 hod.) v zasedací místnosti Forum, v budově Úřadu vlády České republiky (adresa: Vladislavova 4, Praha 1)

Přítomní členové pracovní skupiny: Bilanová Renáta, Lídlová Georgiu Alena, Lazarová Světlana, Kokeš János, Mandová Olga, Minh Nguyen, Růžičková Marta, Zolotarev Igor

Omluvení členové: Dzingel Martin, Kraus Tomáš, Miňo Jaroslav, Pilátová Agáta, Tišer Štefan

Hosté: Bečková Teresie (ČRo), Čabáková Tatiana (ČRo), Dědič Jaroslav (RTV), Demeterová Iveta (ČRo), Chudoba David (RRTV), Mančalová Gašparovič Tajana (ČRo), Oljača Goranka (ČRo), Pokorný Jan (ČRo), Šťáhlavský David (ČRo), Šulko Richard (zástupce za německou menšinu)

Úřad vlády ČR: Odbor lidských práv a ochrany menšin: Baršová Andrea (ředitelka odboru), Weinerová Renata (tajemnice PS), Hlavová Kateřina, Mertlík Tadeáš

Program jednání:

1. Zajištění průběžného hodnocení nově vzniklých formátů (ČRo – pořad *Mezi námi*; ČT – pořad *Sousedé*) a zprostředkování zpětné vazby týkající se spokojenosti s vysílanými pořady příslušníky národnostních menšin
2. Hodnocení sledovanosti pořadů pro národnostní menšiny a o národnostních menšinách
3. Personální změny v jednotlivých redakcích (Redakce pořadů v ČRo: *Stretnutie*, *Wydarzenia*, *Sousedé*, *O Roma vakeren*, *My a oni*)
4. Zvýšení informovanosti o národnostně menšinových pořadech v obou médiích např. formou upoutávek
5. Nové směry a tendence ve vysílání národnostně menšinových pořadů
6. Různé

Jednání zahájila tajemnice Pracovní skupiny pro národnostně menšinové vysílání (dále jen „PS“) R. Weinerová, která přítomné přivítala a shrnula výsledky činnosti PS za poslední období. Na základě úspěšných jednání mezi PS a ČRo vysílá od listopadu roku 2015 ČRo magazín pro národnostní menšiny a o nich pod názvem *Mezi námi*. Dalším úspěchem bylo zahájení vysílání pořadu ČT *Sousedé* pro národnostní menšiny a o nich v únoru roku 2017. Jelikož poslední zasedání PS proběhlo v listopadu roku 2016, je třeba zrekapitulovat poslední vývoj národnostního vysílání, zhodnotit sledovanost pořadů, prodiskutovat nové náměty či případné problémy.

Ad 1) + 2) + 4)

Předsedkyně PS S. Lazarová ocenila vysokou účast zainteresovaných stran na jednání a vyzvala přítomné, aby se navzájem představili. Poté vyzvala zástupce jednotlivých pořadů, aby zhodnotili poslední vývoj jejich vysílaných formátů, průběh spolupráce s národnostními menšinami a nastavené komunikační mechanismy.

D. Štáhlavský za ČRo zdůraznil, že se rozhlas snaží dávat prostor všem menšinám bez rozdílu. U zavedených pořadů rozhlas rozšířil a oživil moderátorskou základnu, konkrétně se jedná o pořady *Stretnutie* a *O Roma vakeren*. Redakce přijala čtyři stážisty ze Slovenska v rámci programu Erasmus, což se velmi osvědčilo. Po dvouměsíční stáži se zapojili do běžného vysílání a nadále s nimi ČRo spolupracuje v rámci pořadu *Stretnutie*. Ve spolupráci s novou slovesnou dramaturgií se podařilo nastavit nový směr slovenského vysílání.

M. Růžičková konstatovala, že sledovanost národnostního měsíčníku *Sousedé* narůstá. Podle dostupné statistiky sleduje tento pořad 36 tisíc diváků ve věkové kategorii 15 +, což je pouze o 2 % méně, než je průměrná sledovanost programu ČT 2. Pořad nejvíce zasahuje mužskou populaci a vysokoškoláky. Větší prostor by dramaturgie chtěla poskytnout také iReportérům, ale zatím není možné zavést pravidelné měsíční okénko, protože příspěvky od národnostních menšin přicházejí nepravidelně; zavedení okénka by vyžadovalo větší angažovanost menšin v této věci. M. Růžičková (marta.ruzickova@ceskatelevize.cz) vyzvala zástupce menšin, aby byli aktivnější a pozvánky na akce posílali s velkým časovým předstihem, neboť pokud přijdou návrhy na témata po uzavření výroby pořadu, musí se čekat na další díl až za měsíc, kdy už termín akce nemusí být aktuální. Sekretariát přislíbil, že bude na dalším zasedání Rady apelovat na zástupce menšin, aby zasílali své příspěvky do ČT a ČRo včas (nejlépe s dvouměsíčním až tříměsíčním předstihem). ČT vysílá i další průřezové pořady, které se dotýkají národnostních menšin. Jedná se např. o pořad *Babylon*, *Evropa dnes* nebo *Kvarteto*. Vznikla také celá řada solitérních pořadů o národnostních menšinách. V loňském roce např. dokument o moravských Chorvatech.

R. Šulko přednesl zásadní problém, který se týká vysílání německé menšiny. Německý divák z pohraničí si nemůže pustit český pořad o národnostních menšinách, protože link ČT na internetu není v Německu aktivní. To poškozuje plnění Evropské charty regionálních či menšinových jazyků. Nejsou zajištěna vysílací práva. Avšak německá veřejnoprávní televize je v ČR dostupná. Zároveň R. Šulko apeloval na zřízení dotačního programu na MK ČR, ze kterého by bylo možné hradit náklady spojené s tvorbou rozhlasových pořadů pro menšiny (cestovné a ubytování). R. Šulko byl doposud nucen hradit náklady na pořady pro německou menšinu ze svého.

T. Mančalová (tajci123@yahoo.com) vede jako externistka ČRo pořad *Mezi námi*. Setkává se s podobnými problémy jako M. Růžičková z ČT – zástupci menšin posílají své příspěvky příliš pozdě. Protože se jedná o týdeník, je nutné příspěvky zasílat nejméně s měsíčním předstihem. Všichni pracovníci, kteří se podílejí na tvorbě týdeníku *Mezi námi*, jsou externisté. Každý týden jsou představena 3 témata od tří různých menšin. Potýkají se také s finančními problémy – nejsou vyhrazeny zvláštní prostředky na hrazení cestovného externistů. Vietnamská, bulharská, řecká a maďarská menšina ještě nemá vlastního redaktora, který by uměl menšinový jazyk a znal dobře kulturní kontext. Je možné na tato místa doporučit i studenty žurnalistiky. Supervizorem pořadu *Mezi námi* je pan VINTR z ČRo. Školení pro nové menšinové externisty poskytuje pan Zikmund.

D. Štáhlavský konstatoval, že externí spolupracovníci jsou placeni zcela transparentně podle sazebníku ČRo, a to za odvedené dílo (např. reportáž), ale cestovné není možné ze zákona proplatit.

A. Lídlová za řeckou menšinu upozornila, že je velmi důležité mít možnost poslechu pořadů ze záznamu na internetu. V tomto velmi pomáhá webová stránka iRozhlasu, jejíž link je možné rozeslat zástupcům menšin. Menšiny by uvítaly podobný souhrnný web i na webových stránkách ČT. J. Pokorný uvedl, že ČRo provádí výzkum, tzv. Radioprojekt, kterým se měří na vzorku cca 20 tisíc lidí poslechovost. Nejedná se o každodenní statistiky, ale o kvartální výzkum. Kolegové z divize nových médií sledují statistiky poslechovosti z archivu internetu. Rozhlasové pořady na internetu mají velkou budoucnost – slouží nejen k poslechovosti, ale je možné si je stáhnout do archivu a šířit dál.

I. Zolotarev doporučil, aby v rozhlasových a televizních pořadech pro národnostní menšiny bylo pravidelně pamatováno na významné dny jednotlivých menšin. Tyto akce se každoročně opakují a z pietních důvodů musí být stále připomínány. O. Mandová upozornila, že mnohé upomínkové akce ruské menšiny jsou historicky provázány s ukrajinskou a běloruskou menšinou, týká se to např. odvezení osob do gulagů po 2. světové válce. V roce 2020 proběhne významné výročí těchto událostí, je třeba je připomenout. *Akademie národnostních menšin* působící při Domu národnostních menšin, jejíž předsedkyní je Olga Mandová, se podílí na tvorbě programu Muzejní noci. V této věci je možné ji kontaktovat na adrese mandova@gvp.cz. O. Mandová požádala, aby *Výbor pro dotační politiku* projednal možnost navýšení finančních prostředků na aktivity národnostních menšin. Doporučila vytvoření nového dotačního programu zaměřeného na podporu národnostního vysílání. Tento návrh bude předložen na jednání Rady vlády pro národnostní menšiny.

R. Bilanová představila pořad ČT Wiadomości, který je vysílán na Těšínsku pro polskou národnostní menšinu již šestnáctým rokem. Jedná se o zpravodajskou relaci v polštině s českými titulky v délce 8 až 10 minut, která se vysílá jednou týdně. Posлуhači se dozvědí informace ze života na Těšínsku, ale i z česko-polského pomezí. R. Bilanová pořad vytváří sama, není kmenovým zaměstnancem, je v pozici spolupracovníka ČT. Problémem je, že není nikdo, kdo by ji zastoupil. Pořad je v premiéře uváděn v neděli v 6,00 hodin ráno, což je pro posluchače demotivující. Proto byla zařazena repríza na ČT 2 po 19,00 hodině. Pořad je možné sledovat i na webu ČT ze záznamu.

Ad 3)

R. Weinerová zmínila připomínku Jaroslava Miňa, zástupce za slovenskou menšinu v Radě vlády pro národnostní menšiny, která se týkala změny v personálním obsazení slovenské redakce. Představitelé některých slovenských spolků požadovali, aby slovenskou redakci vedl etnický Slovák. J. Pokorný uvedl, že na začátku roku 2019 došlo k setkání ČRo se zástupci slovenských spolků, kde došlo k ujasnění nových personálních změn v rámci produkce pořadu *Stretnutie*. Došlo k modernizaci vysílací formy pořadu *Stretnutie* i pořadu *O Roma vakeren*. Národnostní témata se dostávají i do hlavního vysílacího proudu, dochází k prolínání témat, neboť mnohá jsou zajímavá i pro většinovou společnost. Národnostní pořady jsou výsledkem tvůrčí týmové práce. Na slovenském vysílání se vedle hlavní dramaturgyně Teresie Bečkové podílí také externistka Tatiana Čabáková, česká Slovenka - slovenský prvek je tedy zřetelně zastoupen. D. Štáhlavský vysvětlil, že současný model týmové tvůrčí práce fungující v ČRo je dnes běžný po celé Evropě. Externisté vnášejí do vysílání aktuální témata ze života národnostních menšin. I. Zolotarev zdůraznil, že nejdůležitější je schopnost redaktora komunikovat se všemi segmenty menšiny, nejde o etnickou příslušnost odpovědného redaktora. Dotazy či připomínky k národnostnímu vysílání v ČRo je možné zasílat na e-mailové adresy: jan.pokorny@rozhlas.cz (ředitel zpravodajství ČRo) a david.stahlavsky@rozhlas.cz (vedoucí tvůrčí skupiny ČRo).

Ad 5)

S. Lazarová se vyjádřila k jednotlivým formátům národnostního vysílání a připomněla význam portrétů jednotlivých osobností z řad menšin. M. Růžičková zmínila z poslední doby solitérní portrét - dokument *Duše a tělo Evy Davidové*, týkající se romské menšiny, který

odvysílala ČT. S. Lazarová navrhla tvorbu vzpomínkového cyklu portrétů osobností z řad menšin. Konkrétní lidský příběh nejlépe přiblíží minoritu žijící uprostřed většinové společnosti.

Ad 6)

Různé

M. Růžičková by uvítala, aby na webových stránkách Rady vlády pro národnostní menšiny byl obnoven dokument se stěžejními kulturními akcemi a výročími každé národnostní menšiny. Tento seznam by byl určitým vodítkem pro tvůrce národnostních pořadů. Sekretariát přislíbil sestavení takového seznamu.

Na základě jednání dne 22. 5. 2019 se Pracovní skupina pro národnostně menšinové vysílání konsensuálně rozhodla předložit na dalším zasedání Rady vlády pro národnostní menšiny návrh usnesení v tomto znění:

„Rada vlády pro národnostní menšiny oceňuje dosavadní spolupráci s vybranými redakcemi Českého rozhlasu a České televize, jejichž pořady pro národnostní menšiny, jmenovitě *Stretnutie*, *O Roma vakeren*, *Wydarzenia*, *Sousedé*, *My a oni*, *Mezi námi (ČRo)*, *Wiadomości*, *Babylon a Sousedé (ČT)*, jsou pravidelně vysílány a jsou veřejností se zájmem sledovány. V rámci naplňování poslání veřejnoprávních médií Rada podporuje dosavadní činnost ČRo a ČT a podporuje zvyšování kvality vysílaných pořadů. Rada doporučuje Ministerstvu kultury ČR zřízení nového dotačního programu zaměřeného na vyrovnání nákladů vynaložených na cestovné externích spolupracovníků ČRo a ČT podílejících se na tvorbě pořadů pro národnostní menšiny a o národnostních menšinách.“

MgA. Světlana Lazarová, v.r.
předsedkyně Pracovní skupiny pro národnostně menšinové vysílání

Zpracovala: R. Weinerová
V Praze 7. 6. 2019